

и развитието на епоса от обобщено-фантастичните форми на историзма към форми, в които решаваща роля започва да играе историческата конкретност³⁵ се изтъква, че историзмът на хайдушките песни значително променя своя характер от момента на тяхното начално развитие до пълното му оформяне като жанрова разновидност на историко-песенния фолклор. В най-ранните произведения образът на хайдутината още не е героизиран и централен, и се появява наред с другите епически персонажи. Това са творби с преходен характер, които по същество и смисъл са на границата между юнашкия и хайдушкия епос.³⁶ Хайдушкият фолклор, функциониращ успоредно с юнашкия епос през последните векове на Средновековието и през Възраждането, от своя страна стимулира иновационните процеси в епоса, актуализира ги, приближава ги до проблемите на новосъздамата се социално-политическа обстановка.³⁷ Идеологически той е свързан с нов исторически факт-хайдутството, но неговата сюжетно-художествена структура е подготвена още от някои форми на епоса.³⁸ Постепенно образът на хайдутината заема мястото на главния положителен герой,³⁹ но все още образите на хайдутите са основани на широки обобщения и не отразяват конкретни прототипове, дори и когато са свързани с имената на исторически известни личности.⁴⁰ Изводът е, че тези творби са все още на границите на епическата естетика и епическия историзъм.⁴¹

Като следващи стъпки в развитието на историзма на хайдушките песни се разглеждат хайдушките балади, лироепическите и лирическите песни, в които образите и отношенията са все още типизирани със значителна роля на хиперболизацията в първите и засилена лирична струя в другите.⁴²

За следващ етап в развитието на историзма на хайдушките песни се посочват творбите създавани в края на 18 и началото на 19 в., имащи повече конкретно-исторически характер, с реална основа на изобразяваните събития и личност, с тенденция към по-голяма конкретизация на образната система.⁴³